

LOVIISAN KAUPUNKI

**Loviisan Harmaakallion, Haravakylän,
Köpbackan ja Valkon osayleiskaava**

LUONTOSELVITYS

Työ: E26313.20

Turku, 16.10.2013

AIRIX Ympäristö Oy
PL 669
20701 TURKU
Puhelin 010 241 4400

www.fmcgroup.fi

Toimistot: Turku, Oulu,
Tampere ja Helsinki

Part of
SWECO

AIRIX Ympäristö
FMC GROUP

SISÄLLYSLUETTELO

1.	JOHDANTO	3
2.	TUTKIMUSALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS	3
3.	TUTKIMUSMENETELMÄT	4
4.	ELINYMPÄRISTÖT JA KASVILLISUUS.....	4
5.	LINNUSTO	16
6.	MUUT LAJIT	19
7.	EKOLOGISET YHTEYDET	23
8.	JOHTOPÄÄTÖKSET JA MAANKÄYTTÖSUOSITUKSET.....	23
9.	LÄHTEET	26

LIITTEET:

Liite 1 Putkilokasvien, sammalien ja lintujen tieteellinen, suomenkielinen ja ruotsinkielinen nimistö

Liitekartta 1: Merkittävät luontokohteet, ekologiset käytävät ja maankäyttösuositukset

LOVIISAN KAUPUNKI**LUONTOSELVITYS****Loviisan Harmaakallion, Haravakylän, Köpbackan ja Valkon osayleiskaavaa varten****TIIVISTELMÄ**

Tämä luontoselvitys on laadittu Harmaakallion, Haravakylän, Köpbackan ja Valkon osayleiskaavan pohjatyöksi. Luontoselvityksen maastotyöt tehtiin kesällä 2013. Maastoinventointi koski kasvillisuutta, luontotyyppejä, linnustoa, lepakoita, liito-oravia ja viitasammakoita. Muutakin lajistoa tarkasteltiin aiempien selvitysten ja viranomaisilta saatujen uhanalaistietojen perusteella.

Luontoselvityksessä havaittiin osayleiskaava-alueella luonnonsuojelulain mukaan suojeltuja luontotyyppejä. Luonnonsuojelulain mukainen tervaleppäkorpi sijaitsee Tavistholmenin ja Korsholmenin välisellä kannaksella. Samoin Vårdöuddenin itäpuolella on kaksi pienialaista tervaleppäkorpea. Luonnonsuojelulain mukainen luonnontilainen hiekkaranta sijaitsee Tavistholmenin etelärannalla.

Metsälain suojelemia erityisen tärkeitä elinympäristöjä, reheviä lehtoja esiintyy Haravakylän Virpekintien varrella. Samassa kohteessa on myös vesilain suojelukohde puro sekä metsälakikohde lähteikkö ympäristöineen. Hemvikenin ja Braskvikenin pohjukoissa on myös metsälain suojelemia ympäristöjä, reheviä lehtoja. Tavistholmenin rantavyöhykkeellä on useita pienialaisia metsälakikohteita, reheviä lehtoja, jotka kaikki ovat puna-ailakkityypin tervaleppälehtoja. Vårdön niemimaalla on neljä pienialaista rehevää tervaleppälehtoa, jotka kuuluvat metsälain suojelemiin kohteisiin. Vesilain suojelemiin kohteisiin kuuluu edellä mainitun Virpekintien puron lisäksi Valkolampi, joka on Valkolahdesta kuroutunut alle 0,5 ha:n kokoinen kluuvilampi. Lammen välitön ympäristö kuuluu metsälakikohteisiin. Luonnonsuojelu-, metsä- ja vesilain mukaisilla luonnontilaisilla tai luonnontilaisenkaltaisilla kohteilla on lain suoja, joten ne on huomioitava maankäytön suunnittelussa. Osayleiskaava-alueella on muitakin arvokkaita luontotyyppejä, joiden suojeleminen ei ole lakisääteistä, mutta suositeltavaa.

Linnustollisesti arvokkaita alueita ovat edellä metsälakikohteina mainitut rehevät lehdot. Vårdön lehdossa pesii mm. silmälläpidettävä sirittäjä. Lisäksi Lillängarnin kosteikko ja ympäröivä niitty ovat arvokkaita kohteita pesimälinnuston ja muuttolinnuston kannalta. Lillängarnista tavattiin EU:n lintudirektiivin I-liitteen lajeista valkuposkivanhan ja pikkulokki sekä silmälläpidettävistä lajeista niittyräätä, punajalkaviklo ja naurulokki. Muista direktiivilajeista suunnittelualueen metsistä löytyi pyy (Hässjeholmen, Fantsnäs) ja palokärki (Stormossen, Fantsnäs). Linnustollisesti arvokkaat kohteet ja direktiivilajien pesimä- ja ruokailualueet suositellaan säilytettäväksi maankäytön suunnittelussa.

Luontoselvityksen maastotöissä havaittiin 52 lepakkoyksilöä. Maastotöiden ja aiempien selvitysten perusteella tärkeitä lepakkojen saalistusalueita todettiin olevan osayleiskaava-alueella runsaasti. Luontoselvityksen maastotöissä ei havaittu lepakkojen lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, mutta aiempien selvitysten perusteella osayleiskaavan alueella on useita lepakkoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Lepakkoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskee luonnonsuojelulain 49 §:n mukaan heikentämis- ja hävityskielto. Myös lepakkojen saalistusalueet suositellaan huomioitavaksi kaavoituksessa mm. valaistusta suunniteltaessa. Luontoselvityksessä esitetään myös perhosten lisääntymis- ja levähdysalueita, joita koskee luonnonsuojelulain 49 §:n mukaan hävitys- ja heikennyskielto. Luontoselvityksen maastotöiden tai lähtötietojen perusteella osayleiskaavan alueella ei esiinny liito-oravia tai viitasammakoita.

Luontoselvityksessä esitetään myös osayleiskaava-alueen merkittävimmät ekologiset käytävät. Näiden alueiden huomioiminen kaavoituksessa on tärkeää sekä eliöyksilöiden tehokkaan elinympäristön käytön mahdollistamiseksi että eliöpopulaatioiden ja ekosysteemien pitkän aikavälin elinkelpoisuuden takaamiseksi.

LOVISA STAD**Naturutredning för delgeneralplan gällande områdena Gråberget, Råfsby, Köpbacka och Valkom****SAMMANDRAG**

Denna naturutredning har utarbetats till att fungera som grund för utarbetning av en delgeneralplan för områdena Gråberget, Råfsby, Köpbacka och Valkom. Naturutredningens terrängarbeten utfördes sommaren 2013. Terränginventeringen gjordes med avseende på växtlighet och naturtyper, fågelliv, fladdermöss, flygekorre och åkergrödor. Även andra arter granskades baserat på tidigare utredningar och på basen av uppgifter från myndigheter om hotade arter.

Under utredningen iaktogs inom delgeneralplanområdet naturtyper som skyddats enligt naturskyddslagen. Ett klibbalskärr enligt naturskyddslagen finns på ett näs mellan Tavistholmen och Korsholmen. Likaså finns öster om Vårdöudden två små klibbalskärr. På södra stranden av Tavistholmen finns en naturskyddslagenlig sandstrand i naturtillstånd. Enligt skogslagen skyddade speciellt viktiga levnadsmiljöer, bördiga lundar, återfinns invid Virbäcksvägen i Råfsby, där även en bäck, skyddad enligt vattenlagen, finns samt en vattenkälla med omgivningar, skyddad enligt skogslagen. Inne i Hemviken och Braskviken återfinns bördiga lundar skyddade enligt skogslagen. Vid Tavistholmens strandzon återfinns ett flertal, enligt skogslagen skyddade, små bördiga lundar, vilka alla utgör klibballundar av rödbläratyp. På Vårdös udde finns fyra små bördiga klibballundar, vilka tillhör objekt som skyddas enligt skogslagen. Till objekt skyddade av vattenlagen hör förutom tidigare nämnd Virbäcksvägens bäck även Valkomträsket, som utgör ett under 0,5 ha stort gloträsk, som strypts av från Valkomviken. Kärrets närmaste omgivning hör till objekt skyddade av skogslagen. Objekt, enligt naturskydds-, skogs-, och vattenlagen, i naturtillstånd eller i naturliknande tillstånd, är skyddade av lagstiftning, och detta bör iaktas vid planering av markanvändningen. Inom delgeneralplanområdet finns även andra värdefulla naturtyper, vilkas skydd inte är lagstadgat, men rekommenderas.

Värdefulla objekt med avseende på fågellivet, är ovan som skogslagsobjekt benämnda bördiga lundarna. I lunden på Vårdö häckar bl.a. grönsångare, som bör uppföljas. Lillängarns våtmarker och omgivande ängar utgör värdefulla områden med avseende på häckande fåglar och flyttfåglar. Vid Lillängarn påträffades vitkindad gås och dvärgmå, vilka finns listade i EU:s fågeldirektivs I-bilaga, samt av arter som bör uppföljas påträffades ängspiålräka, rödbena samt skratmå. I planläggnings-områdets skogar påträffades direktivarterna järpe (Hässjeholmen, Fantsnäs) och spillkråka (Hässjeholmen, Fantsnäs). Värdefulla områden med avseende på fågellivet och direktivarterns häcknings- och födoområden bör bevaras vid markanvändningsplaneringen.

Vid naturutredningens terrängarbeten iaktogs 52 individer av fladdermus. Vid terrängarbetena och på basen av tidigare utredningar konstaterades att det inom delgeneralplanområdet finns rikligt med viktiga jaktområden för fladdermöss. Vid terrängarbetena iaktogs inte fortplantnings- eller rastplatser för fladdermöss, men enligt tidigare utredningar existerar flera sådana platser inom området. Enligt naturskyddslagens 49 § gäller förbud mot att förstöra och försämra fladdermusens föröknings- och rastplatser. Fladdermössens jaktområden bör iaktas vid planläggningen, bl.a. vid planering av belysning. I naturutredningen framställs även fortplantnings- och rastplatser för fjäril, vilka enligt naturskyddslagens 49 § inte får förstöras eller försämrats. Vid naturutredningens terrängarbeten, eller på basen av tidigare utredningar, påträffades inte flygekorre eller åkergröda inom delgeneralplanområdet.

I naturutredningen framställs även delgeneralplanområdets mest betydande ekologiska korridorer. Iakttagandet av dessa områden vid planläggningen är viktigt både för att artindivider effektivt skall kunna nyttja sin levnadsmiljö samt för att säkerställa populationers och ekosystems överlevnadsförmåga under ett långt tidsperspektiv.

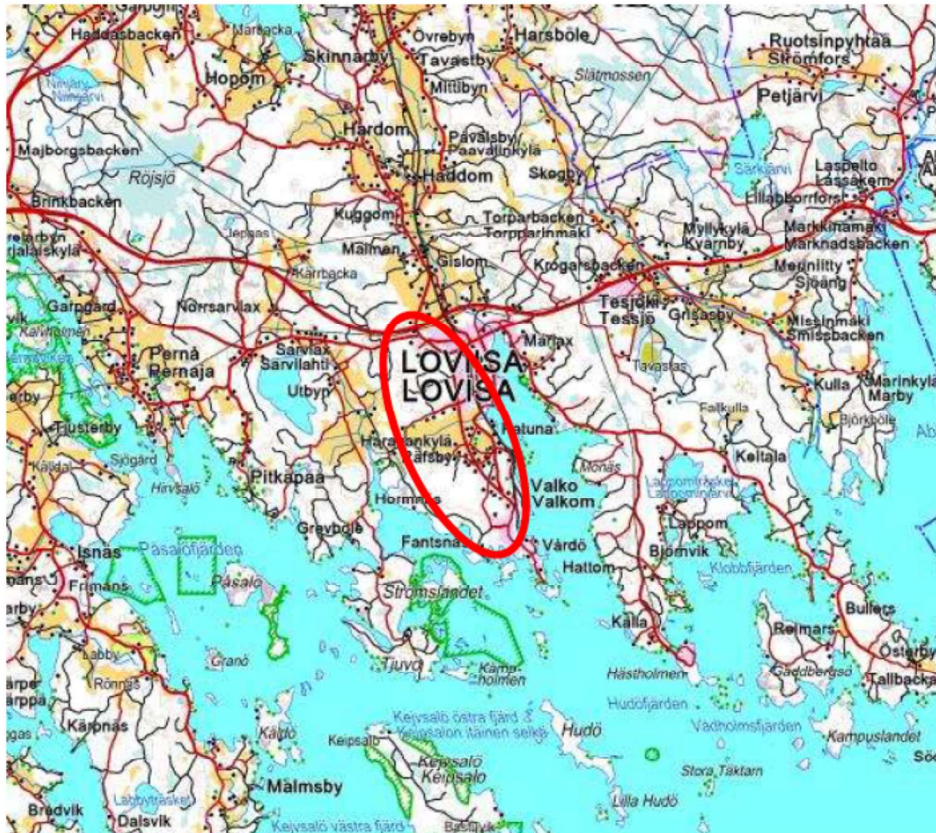
1. JOHDANTO

Luontoselvitys on laadittu Loviisan Harmaakallion, Haravakylän, Köpbackan ja Valkon osayleiskaavan pohjatyöksi. Työ on sisältänyt maastoinventoinnin kesällä 2013. Maastoinventointi koski kasvillisuutta, luontotyypejä, linnustoa, lepakoita, liito-oravia ja viitasammakoita.

Luontoselvityksen on elinympäristöjen, kasvillisuuden ja linnuston osalta laatinut FM, AMK Luontokartoittaja Heini Lies-Niittymäki ja liito-oravien, lepakoiden, viitasammakoiden ja muiden eliöryhmien (hyönteiset, suurpedot) sekä ekologisten käytävien osalta FM Biologi Pinja Mäkinen. Luontoselvityksen kartat on laatinut edellä mainittujen lisäksi insinööri Jari Jaakkola.

2. TUTKIMUSALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS

Luontoselvityksen alue sijaitsee Loviisan kaupungin länsi- ja eteläpuolella Harmaakallion, Haravakylän, Köpbackan ja Valkon alueilla (kuva 1). Erilliset saaret Tavistholmenia lukuun ottamatta eivät sisälly luontoselvityksen suunnittelualueeseen. Luontoselvityksen maastotöissä huomioidun alueen yhteispinta-ala on noin 15 neliökilometriä. Lähtötiedoista saadut lajien ja luontotyyppien esiintymistiedot on huomioitu koko osayleiskaava-alueelta, myös saarien osalta.

Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti Loviisanlahden länsirannalla.

Suunnittelualue koostuu kangasmetsistä, peltoaukeasta ja ranta-alueista, joilla sijaitsee pieniä lehtolaikkuja ja tervaleppäkorvia. Lisäksi alueella on asutusta, teollisuusalueita ja satama. Lehtolaikut ja tervaleppäkorvet ovat kasvillisuuden ja linnuston puolesta arvokkaita elinympäristöjä. Suunnittelualueelta löytyi myös lähteitä ja luonnontilainen puro sekä vanhan metsän kohteita. Alueella on myös useita tärkeitä lepakkoalueita, sekä muutama lepakoiden talvehtimisalue, jota koskee hävitys- ja heikennyskielto. Lisäksi alueella on joidenkin luontodirektiivin liitteessä IV a mainittujen perhoslajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, joita niin ikään koskee hävitys- ja heikennyskielto.

Aivan osayleiskaava-alueen etelälaidalla sijaitsee Hästö-Gyltön luonnonsuojelualue, josta osayleiskaava-alueelle kuuluu meren lisäksi vain muutama pieni saari. Osayleiskaava-alueella ei ole muita luonnonsuojelualueita. Osayleiskaava-alue rajautuu lounaislaidaltaan merellä myös Natura-alueeseen Pernajanlahtien ja Pernajan saariston merensuojelualue (FI0100078), joka on suojeltu sekä luonto- että lintudirektiivien perusteella.

Kaava-alueella on voimassa Itä-Uudenmaan maakuntakaava. Ympäristöministeriö vahvisti kaavan helmikuussa 2010. Alueella ei ole voimassa oikeusvaikutteista yleiskaavaa.

3. TUTKIMUSMENETELMÄT

Inventointi on kohdennettu maastossa niille alueille, joilla lähtöaineiston ja karttatarkastelun perusteella on ennakoitu sijaitsevan sellaisia luontoarvoja, joille kaavoituksella voi olla vaikutusta.

Kasvillisuuden, luontotyyppien ja linnuston selvitykset on tehty maastossa 27.5.–18.6.2013 välisenä aikana. Liito-orava- ja viitasammakkoselvitykset tehtiin 16.5.–24.5.2013. Lepakoita on kartoitettu 5.8.–7.8.2013. Maastoinventointien inventointimenetelmiä on esitetty tarkemmin kunkin eliöryhmän inventointeja kuvaavassa luvussa.

Maastoinventointien lisäksi luontoselvitykseen hankittiin lajien ja luontotyyppien havaintotietoja alueella aiemmin tehdyistä selvityksistä, ELY-keskuksen uhanalaistietokannasta ja RKTL:n suurpetoyhdyshenkilöiden havaintokartoista. Alueet on käyty kattavasti läpi osayleiskaavan vaatimalla tarkkuudella.

4. ELINYMPÄRISTÖT JA KASVILLISUUS

Osayleiskaavoituksen kannalta tärkeät elinympäristöt eli luonnonsuojelu-, metsä- ja vesiläikkikohteet on lueteltu ja kuvattu koko suunnittelualueelta. Lisäksi uhanalaiset luontotyypit (Raunio ym. 2008) on ilmoitettu lyhenteillä EN=erittäin uhanalainen, VU=vaarantunut. Arvokkaat luontokohteet on esitetty **liitekartalla 1**.

Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen maastotöissä alueella tavattiin mm. seuraavia suojeltuja luontotyyppejä.

- Luonnonsuojelulain 29 § mukaiset suojellut luontotyypit
- Vesilain 2 luvun 11 § mukaiset suojeltavat vesiluontotyypit
- Metsälain 10 § mukaiset metsäluonnon erityisen tärkeät elinympäristöt
- Luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen mukaiset arvokkaimmat luontotyypit
- Natura-luontotyypit
- Alueellisesti ja paikallisesti edustavat luontokohteet (mm. perinnebiotoopit ja iäkästä puus-toa sisältävät kohteet)
- Uhanalaisten, harvinaisten tai muutoin huomionarvoisten putkilokasvilajien esiintymät

KOHDE 1
Haravankylä

Metsälakikohde (rehevät lehdot) VU, (lähteiköt) EN / Vesilakikohde (puro)

Kohteessa 1 Virpekintien eteläpuolella sijaitsee LT-lehto (puna-ailakkityyppi) ja lisäksi OMaT-lehto (käenkaali-oravanmarjatyypin). LT-lehdon poikki virtaa luonnontilainen puro, joka leviää paikoin lähteiköksi. Lehdossa on jonkin verran pysty- ja maalahopuuta, joka parantaa kuvion luonnontilaisuuden arvoa.

Lehtipuuvaltaisessa idänpuoleisessa LT-lehdossa kasvaa mm. tervaleppä, harmaaleppä, raita ja haapa. Lehtopensaista kasvaa pohjanpunaherukka. Kenttäkerroksessa viihtyvät puna-ailakki, **lehtosinijuuri** *Mercurialis perennis*, vuohenputki, aiovirna, hiirenporras, sudenmarja, suo-orvokki, ranta-alpi, rantamatara, valkovuokko ja rentukka. Lehtosinijuuri esiintyy harvinaisena lajina Etelä-Suomen lehdossa, mutta ei kuulu uhanalaisiin putkilokasveihin. Lisäksi lehdosta tavattiin kyläkellukan ja ojakellukan risteymää.

Kohteen läntisellä puolella OMaT-lehdossa pääpuulajina on kuusi. Kenttäkerroksen lajistossa valtalajeina ovat käenkaali, oravanmarja, kielo, korpi-imarre ja metsäimarre. Valkovuokko ja metsäalvejuuri kasvavat paikoin. Huomionarvoisena lajina kuviolla kasvaa myös **kaiheorvokki** *Viola selkirkii*, joka on harvinainen, mutta valtakunnallisesti ja alueellisesti kuitenkin elinvoimainen.

Kuva 2. Kohteessa 1 Haravankylässä sijaitsee monilajinen lehto, jonka läpi virtaa puro. Puro leviää paikoin lähteiköksi. Kohde kuuluu sekä metsä- että vesilain suojeltuihin luontotyyppisiin.

Kuva 3.

Hemvikenin pohjukassa kohteessa 2 on puna-ailakkityypin LT-lehto, jossa nimikkolaji puna-ailakki kukkii varsin runsaana.

KOHDE 2
Hemviken
Metsälakikohde (rehevät lehdot) VU

Hemvikenin LT-lehdossa (puna-ailakki tyyppi) valtalajina on tervaleppä. Koivua ja mäntyäkin esiintyy lehtolaikun reuna-alueilla. Kenttäkerroksessa kasvavat mm. puna-ailakki, **kaiheorvokki** *Viola selkirkii*, käenkaali, mesiangervo, vuohenputki, koiranputki, mesiangervo, sananjalka ja nokkonen.

Lehto rajautuu osittain polkuun ja siinä on vanha matala ojapainanne, jolla ei juuri ole merkitystä lehdon luonnontilaisuuteen. Lehto jatkuu Fantsnäsin kartanolle päin ojitettuna. Huomionarvoisena lajina kartanon pihapiirin tuntumassa kasvaa mm. **lehtosinijuuri** *Mercurialis perennis*.

KOHDE 3
Braskviken
Metsälakikohde (rehevät lehdot) VU

Braskvikenin LT-lehdon (puna-ailakkityyppi) tervalepät ovat halkaisijaltaan keskimäärin noin 20 cm. Leppien lisäksi kohteessa kasvaa vähän koivua, pihlajaa ja kuusta.

Kenttäkerroksessa kasvaa mm. puna-ailakki, käenkaali, **kevättähtimö** *Stellaria holostea*, rönsyleinikki, hiirenporras, karhunputki ja mesiangervo. Kevättähtimö kasvaa Etelä-Suomen rannikon lehdossa. Laajin levinneisyys on Uudellamaalla. Vadelma on myös paikoin levinnyt lehtoon.

Uloimpana Brasvikenin rannassa kasvaa ruovikkoreunus.

Kuva 4. Braskvikenin (kohde 3) pohjukassa on samoin puna-ailakkityypin luonnontilainen LT-lehto.

KOHDE 4
Tavistholmen
Kuviot a-g

Tavistholmen on Metallityöväenliiton virkistysalue, jolla sijaitsee muutama mökki. Saaren yhdistää mantereeseen kävelysilta. Saaren luonto on erittäin hyvin säilynyt ja lähes koko saaren puusto lähenee Natura-luontotyyppiä vanhat metsät. Etenkin Korsholmenin uloin niemimaa on jo vanhaa metsää järeine mäntyineen ja lahopuineen. Tavistholmenilta löytyy lisäksi 5 lehtolaikua (metsälakikohteita) 1 tervaleppäkorpi (luonnonsuojelulakikohde) ja 1 luonnontilainen hiekkaranta (luonnonsuojelulakikohde).

Kuvio 4 a
Metsälakikohde (rehevät lehdot) VU

Tavistholmenin pohjoisrannassa polun itäpuolella sijaitsee hyvälajinen LT-lehto (puna-ailakkityyppi).

Lehdossa on huomion arvoista kasvillisuutta, kuten **kaiheorvokki** *Viola selkirkii* ja **kevästähtimö** *Stellaria holostea*. Lisäksi tervaleppävaltaisessa lehdossa kasvaa puna-ailakki, suo-orvokki, oravanmarja, hiirenporras, karhunputki ja mesiangervo. Pensaskerroksessa viihtyy taikinamarja.

Lehtokuvioilla on jonkin verran pysty- ja maalahopuuta. Ylempänä rinteessä kasvaa mustikatyyppin (MT) kuusivaltaista kangasta.

Kuva 5. Tavistholmenin rehevä runsaslajinen LT-lehto kuviolla 4 a, jolla kasvaa mm. kaihe-orvokki ja kevättähtimö.

Kuva 6. Rantatyräkki kasvaa kuviolla 4 b Tavastholmenilla monin paikoin rantalehdon ja kangasmetsän välivyöhykkeellä.

Kuvio 4 b
Metsälakikohde (rehevät lehdot) VU

Kuviolla 4 b on pieni lehtolaikku LT-lehto (puna-ailakkityyppi) kangasmetsän ja rannan välissä. Kuviolla kasvaa mm. puna-ailakki, **kaiheorvokki** *Viola selkirkii*, **rantatyräkki** *Euphorbia palustris*, käenkaali, lehtovirmajuuri, suoputki, nuokkuhelmikkä, rentukka ja mesiangervo. **Rantatyräkki** on hemiboreaalisessa vyöhykkeessä uhanalainen, mutta muualla elinvoimainen. Lisäksi kuviolla tavattiin **aho-orvokin ja rantaorvokin risteymä** *Viola montana x Viola persicifolia* (muodostaa suuria mätästäviä kasvustoja ja on yleisempi kuin harvinainen rantaorvokki.) (ks. kuva 15).

Kuvio 4 c
Metsälakikohde (rehevät lehdot) VU

Bastuvikenillä on myös luonnontilainen LT-lehto (puna-ailakkityyppi), jolla kasvaa tervaleppien lisäksi puna-ailakki, kurjenmieikka, **kevättähtimö** *Stellaria holostea*, **kaiheorvokki** *Viola selkirkii*, nuokkuhelmikkä, rantakukka, hiirenporras, suokorte, oravanmarja ja useita mätästäviä **rantatyräkkikasvustoja** *Euphorbia palustris*.

Kuvio 4 d
Luonnonsuojelulakikohde (luonnontilaiset hiekkarannat EN) erittäin uhanalainen luontotyyppi

Kuviolla 4 d on luonnontilainen hiekkaranta, jolla on huomionarvoista kasvillisuutta. Hiekalla kasvaa mm. **merinätkelmä** *Lathyrus japonicus*, meriluikka, rantavehänä ja kuvion reuna-alueilla lisäksi **rantatyräkki** *Euphorbia palustris*. Kuvio on pienialainen ja osittain kivinen, mutta suhteellisen luonnontilainen vähäisestä virkistyskäytöstä huolimatta. Merinätkelmä on huomionarvoinen ja melko harvinainen rannikon hiekkarantojen laji.

Kuva 7. Luonnontilaisella hiekkarannalla kuviolla 4 d kasvaa mm. merinätkelmä ja meriluikka. Kohde kuuluu luonnonsuojelulain suojeltaviin kohteisiin ja on lisäksi erittäin uhanalainen luontotyyppi.

Kuva 8. Tervaleppäkorpi (4 e) Tavistholmenin ja Korsholmenin välissä kuulu myös luonnonsuojelulain kohteisiin ja vaarantuneisiin luontotyyppeihin.

Kuvio 4 e
Luonnonsuojelulakikohde (tervaleppäkorpi) VU

Tervaleppäkorven puusto koostuu lähes yksinomaan melko kookkaista tervalepistä (hal-kaisijaltaan 20–30 cm). Myös järeää maalahopuuta esiintyy. Kuvio on märkä ja avovettä esiintyy allikoina mättäiden välissä. Kuvion ympärillä kasvillisuus vaihtuu tervaleppälehdoksi.

Tervaleppäkorven kenttäkerroksessa kasvaa mm. kurjenmiekka, rantayrtti, rantamatara, rentukka, puna-ailakki, suo-orvokki, ranta-alpi, rantakukka, hiirenporras ja rönsyleinikki.

Kuvio 4 f
Metsälakikohde (rehevät lehdot) VU

Luonnontilainen LT-lehto (puna-ailakkityyppi) sijaitsee edellä kuvatun tervaleppäkorven luoteispuolella vaihettuen asteittan tervaleppälehdoksi. Kuviolla kasvaa tervaleppien lisäksi mm. puna-ailakki, **kaiheorvokki** *Viola selkirkii*, **rantatyräkki** *Euphorbia palustris*, kurjenmiekka, hiirenporras, rantamatara, rentukka ja mesiangervo.

Kuva 9. Tervaleppälehtoa kuviolla 4 f, joka paikoittain vaihettuu tervaleppäkorveksi (kuvio 4 e, kuva 8).

Kuvio 4 g

Metsälakikohde (rehevät lehdot) VU

Tavastholmenin sillan länsipuolella jatkuu LT-lehto (puna-ailakkityyppi), joka muistuttaa sillan itäpuolella sijaitsevaa kuviota 4 a. Kuvion tervalepät ovat kuitenkin nuorempia. Aluskasvillisuuteen kuuluvat, korpikaisla, **kaiheorvokki** *Viola selkirkii*, **kevättähtimö** *Stellaria holostea*, käenkaali, puna-ailakki, rentukka ja hiirenporras.

KOHDE 5

Vårdö

Kuviot a-d

Kuvio 5 a

Luonnonsuojelulakikohde (tervaleppäkorpi) VU

Kuviolla 5 a sijaitsee pienialainen tervaleppäkorpi, joka vaihettuu tervaleppälehdoksi (LT puna-ailakkityyppi). Korpilakuissa on avovesipintoja. Kuvio on luonnontilaisen kaltainen. Luonnontilaisuutta pudottavat oja ja puhdistamolta tuleva ruskea vesi, joka on paikoin liettänyt korven itäosaa. Kuvio rajautuu puhdistamoon, asutukseen ja pieneen numipohjaiseen pelikenttään.

Kuviolla kasvaa järeitä tervaleppiä (halkaisijaltaan noin 20–50 cm) sekä lisäksi koivua ja raitaa. Pensaista vadelma on paikoin levinnyt kuvion reunoille samoin yksittäiset terttuselat. Kenttäkerroksessa kasvaa mm. hiirenporras, puna-ailakki, ranta-alpi, **kevättähtimö** *Stellaria holostea*, rönsyleinikki, lehtokorte ja kielo.

Kuvio 5 b

Metsälakikohde (rehevät lehdot) VU

Asutuksen ja rannan välissä on pienialainen rehevä lehtolaikku (LT puna-ailakkityyppi), joka on luonnontilaisen kaltainen. Kuviolla on oja, joka ei kuitenkaan rajusti ole muuttanut

lehdon lajistoa. Tervalepät ovat keskimäärin nuoria (halkaisijaltaan alle 20 cm) ja maalaho-
puuta esiintyy paikoin. Lisäksi kuvion reunoilla kasvaa vähän pihlajaa, kuusta ja koivua.
Kenttäkerroksessa kasvaa mm. puna-ailakki, jänönsalaatti, oravanmarja, hiirenporras, **kai-
heorvokki** *Viola selkirkii*, suo-orvokki, rantakukka, lehtovirmajuuri, kurjenjalka, mesianger-
vo, sormisara, tuoksusimake, rentukka, suoputki ja rannassa **rantatyräkki** *Euphorbia pa-
lustris*.

*Kuva 10. Rehevä lehto asutuksen ja rannan välissä kuviolla 5 b. Hiirenporras ja suo-
orvokki ovat paikoin runsaita.*

*Kuva 11. Tervaleppäkorvessa kuviolla 5 c vesi makaa osan vuodesta korven pohjalla muo-
dostaen allikoita mättäiden välille ja luoden ravinteisen kasvupaikan.*